

AMU = DAMU + FAMU + HAMU

OPONENTSKÝ POSUDEK vysokoškolské kvalifikační práce

Program: doktorský
Obor: Choreografie a teorie choreografie
Jméno studenta: **BcA. Markéta JANDOVÁ**
Název práce: ***Dance for camera. Teoretické a praktické principy***
Vedoucí práce: **Mgr. Elvíra NĚMEČKOVÁ, Ph.D.**
Oponenti práce: **prof. Mgr. Dorota GREMLICOVÁ, Ph.D.**

Text posudku:

Volba tématu

Disertační práce Markéty Jandové se zabývá tématem, které je pro studentku stěžejním zájmem také v rovině umělecké a pedagogické. Všechny tyto roviny se spojují i v textu disertace a vzájemně se doplňují. Zároveň se jedná o téma, které je v současnosti vzhledem k významu technologií a mezioborových přesahů ve všech uměleckých oborech aktuální a vyvolává řadu teoretických otázek týkajících se podstaty jednotlivých uměleckých druhů a jejich vzájemných interakcí. V kontextu tanečního umění se toto téma vynořuje, zatím však zůstává řada otevřených problémů, které vyžadují kritickou reflexi.

Formulace cílů práce, splnění cílů práce

Cíle práce nejsou pregnantně formulovány, v Úvodu zmiňuje autorka jen záměr vytvořit metodický postup výuky předmětu dance for camera pro studenty katedry tance HAMU, což není z hlediska disertační práce jako odborného vědeckého textu ten nejpodstatnější. Ve skutečnosti se snaží postihnout historickou genezi tohoto žánru, jeho terminologickou rovinu a konceptuální souvislosti a teoretické principy, tyto cíle však v textu neformulovala ani nevysvětlila svůj přístup k jejich zpracování.

Volba metodiky zpracování, pojmy

Disertační práce vychází z rozsáhlého studia tvorby filmařů a tanečníků, relevantní pro autorčin pohled na problematiku a s ní související literatury. Dalším východiskem byla vlastní umělecká zkušenost s žánrem jako tvůrkyně i interpretky a také pedagogické zkušenosti s vedením semináře zaměřeného na dotýcnou problematiku na katedře tance HAMU. Opírá se také o historicky a teoreticky koncipované texty týkající se filmu obecně a fenoménu dance for camera a jemu příbuzných obecně. Pro metodologické koncipování textu a problémové tematizování jevu by mohlo být přínosné obsáhlejší využití teoretické literatury např. z okruhu vizuální antropologie a taneční antropologie. Text trpí metodologickou neujasněností. Autorka se snaží

AMU = DAMU + FAMU + HAMU

postavit do centra své pozornosti otázku vymezení žánru, soustředí se však zejména na spornou premisu, že k žánru tanečního filmu může příslušet i film bez tančícího lidského těla. Její argumentace v této otázce je nedostatečná a nepřesvědčivá, není opřena o kritickou reflexi např. současného choreologického vymezení pojmu tanec, které se obvykle opírá o základní tezi, že tanec je **výlučně** lidská aktivita, musí v něm tedy vždy být přítomno lidské tělo, které ho tvoří. Pokud mluvíme o tanci ptáků či filmových obrazů, jde o obecné obrazné vyjádření, ne o odborný pojem. V disertaci by měly být postoje prezentované v uměleckém kontextu podrobeny kritické reflexi a nahlíženy z etické perspektivy, objektivizovány.

S tím souvisí i neujasněná práce s pojmy, chybí definování pojmu *tanec*, *performance* a *performativita*, *avantgarda*, vymezení *narativity* v tanci, *postmodernismu*. Odborně nesmyslný je pojem *taneční choreografie* (s. 68, 72), jehož použití poukazuje na neujasněnost toho, co tvoří esenciální podstatu fenoménu tance (a pojmu choreografie z čistě jazykového hlediska). A stejně tak *filmová choreografie* (s. 73) ve smyslu pohybové kompozice filmových obrazů. Některé pojmy přejímá autorka z cizojazyčné literatury bez přizpůsobení českým zvyklostem (např. Art Nouveau místo secese).

Obsah práce

Disertační práce Markéty Jandové má několik obsahových složek.

K nejcennějším patří postižení geneze žánru, demonstrováno na vybraných příkladech, spojené s pozorností především k tanečním souvislostem.

Obsahově přínosné je i začlenění reflexe současné tvorby v českém prostředí a snaha konceptualizovat vlastní autorčinu zkušenost se žánrem. Koncepce výuky předmětu dance for camera je samo o sobě propracované metodicky, konfrontované s pedagogickou zkušeností, v rámci odborného textu disertace by však bylo na místě více ho problematizovat, postihnout teoretické aspekty pojednaných problémů, zobecňovat apod.

Práce s prameny a zdroji informací (citace, odkazy a poznámky)

Velká část pramenů, se kterými doktorandka pracovala, pocházela z internetových zdrojů (filmové záznamy, autorské texty), stejně jako literatury. Přitom mnohdy se jednalo o cizojazyčné materiály, což kladlo nároky na jazykovou výbavu studentky. Přitom prokázala schopnost s nimi pracovat, jen někdy je z textu patrná závislost na nečeských zdrojích ve stylistice a v některých pojmech (viz výše), místy se objevují nečeské výrazy nebo nesprávné překlady (observátor, sledovatel; gasometer přeložen jako plynoměr místo plynojem, květina kniphophia se v češtině označuje jako Kleopatřiny jehly), nebo jsou ponechány v angličtině (suspension, revers, někdy přeložený jako zpětný chod – možná vhodnější zpětný pohyb).

K chybnému překladu někdy vede i neujasněnost pojmů: ve formulaci „v typickém folklorním tanci (stepu) z oblasti Cape Breton“ by bylo třeba mluvit o lidovém tanci, místo stepu o step-dancing a místo oblasti o ostrovu (s. 34).

Práce nemá příliš rozsáhlý poznámkový aparát, některé údaje v poznámkách by mohly být doplněny o zdroj informací. Odkazy mají v zásadě správný

AMU = DAMU + FAMU + HAMU

formát, na některých místech však chybí, což je patrné především u části představující koncepci předmětu dance for camera.

Struktura a formální úprava práce

Text má logickou strukturu, postupuje od historicko-teoretické k praktické části. V Úvodu bych místo informací o tom, co je v jednotlivých kapitolách, považovala za vhodné okomentovat cíle práce, otázky, metodologické přístupy a pojmy. Závěr je zcela formální, opakuje informace z Úvodu místo aby vyvozoval závěry z výzkumu, zobecnil, zhodnotil, formuloval závěry.

Stylistická úroveň textu a přesvědčivost argumentace

Text má poměrně časté stylistické nedostatky, chyby v vazbách a formulační nejasnosti, některé formulace jsou zbytečně složité, krkolomné. Jak již bylo zmíněno, argumentace často postrádá přesvědčivost opřenou o „autoritu“, komplexní postižení problematiky a možných interpretací problému/jevu. Pro to by bylo nutné vyjasnit některé výše zmíněné pojmy a jejich současné chápání. Zdá se, že někdy autorka nedostatečně zohledňuje specificky choreologické hledisko, protěžuje úhel pohledu vlastní teoretické reflexi filmu.

Jazyková úroveň textu (gramatika, pravopis)

Text má dobrou jazykovou úroveň, i když nějaké gramatické chyby se v něm vyskytují. Objevují se chyby v názvech a jménech: důsledně špatně uvádí jméno své vlastní katedry a fakulty, chybně je jméno Saint-Saëns, de Toulouse-Lautrec, Relâche, Curych (ne Zürich).

Aktuálnost a odborný přínos práce

Disertační práce Markéty Jandové představuje prokazatelně velký objem práce se záznamy filmových děl, s dalšími prameny a literaturou. Zahrnuje také velký podíl vlastní invence doktorandy při snaze reflektovat a interpretovat svou uměleckou zkušenost a formulovat principy, na nichž by bylo možné postavit koncepci výuky fenoménu. Přes vyslovené připomínky práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Vyhledejte tanečně antropologické definice tance a vztáhněte je ke svému chápání dance for camera.

Celkové hodnocení (pouze oponent)

Práci k obhajobě: **doporučuji**

Podpis hodnotitele:

Datum: 1. 9. 2020